

SEED & BREAD

FOR THE SOWER

JES.55:10

FOR THE EATER

korte Bijbelse boodschappen van

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

Otis Q. Sellers, Bijbelleraar

Vertaling © Stichting Lachai Roï, Lelystad, Nederland

www.lachairoi.org

Nr. 34

Het woord 'hemel'

De bestudering van Gods Woord is in belangrijke mate de bestudering van de woorden die God heeft gebruikt. De manier waarop een woord is gebruikt, is een positieve indicatie van al zijn betekenissen. Bepaalde opmerkingen die ik heb gemaakt over het woord *hemel* in *Seed & Bread* nummer 28 (*Het koninkrijk: waarom twee namen?*) hebben tot verzoeken geleid om meer informatie over deze uitdrukking. Ik vertrouw erop dat het onderstaande van nut kan zijn.

Het woord *hemel* is een woord dat op alles toegepast kan worden wat ergens boven is, of het nu om lokatie of positie gaat. We gebruiken het niet zoveel op die manier en in het Nederlands heeft het zo langzamerhand de vaste betekenis gekregen van die lokatie in de ruimte waar de alomtegenwoordige God meer duidelijk aanwezig is dan elders, de plaats waar Jezus Christus nu gezeten is aan Gods rechterhand (Marc. 16:19). Dat is de plaats die wegens zijn heerlijkheid en bewoners boven alle andere plaatsen in dit heelal is verheven. Het is de plaats waar God Zijn troon gevestigd heeft, de zetel van Zijn heerschappij (Ps. 103:19) en deze wordt daarom, terecht, *hemel* genoemd. Dat is evenwel niet de enige betekenis en de enige manier waarop dit woord gebruikt wordt, zowel in de Bijbel als in het gewone Nederlands.

Denk eens aan het volgende voorbeeld. Het woord *motor* is iets dat kan worden toegepast op alles wat beweging oplevert, op elke bron van mechanische bewegingskracht. De betekenis ligt besloten in het woord *motor*. Een eekhoorn die een rad aandrijft kan met recht een motor worden genoemd. Als iemand in de toekomst met een nieuw apparaat aankomt dat beweging veroorzaakt, zal hij niet lang of ver hoeven

zoeken naar een woord om dat te benoemen. Er staat hem een woord ter beschikking dat bij al dat soort dingen past, het woord *motor*. Zo kan ook het woord *hemel* met recht worden toegepast op alles en iedereen die boven is, zelfs op Hem Die boven allen is, God.

In het Hebreeuwse woord *SHAMAYIM*, het Griekse woord *OURANOS* en het Nederlandse woord *hemel* hebben we drie woorden die zo gelijk aan elkaar zijn als vier kwartjes aan een gulden in het vroegere Nederlandse muntstelsel. Ons woord *hemel* is altijd de correcte vertaling van die andere twee. Maar om deze drie woorden te begrijpen, hebben we een helder inzicht nodig in de basisbetekenis.

In de eerste acht verzen van Genesis ontdekken we dat *SHAMAYIM* wordt gebruikt voor twee verschillende dingen. Het woord eerst gebruikt voor wat God in den beginne heeft geschapen (1:1) en later voor wat Hij op de tweede dag heeft geschapen (1:8). Het is dus duidelijk dat dit woord een of andere basisbetekenis heeft waardoor het op twee verschillende manieren gebruikt kan worden en de dingen waarvoor het gebruikt wordt, moeten over bepaalde duidelijke eigenschappen beschikken, anders kan dit woord ze niet op correcte wijze vertegenwoordigen.

Als men nadenkt over alle manieren waarop *SHAMAYIM* is gebruikt in het Oude Testament en *OURANOS* in het Nieuwe Testament, tezamen met het gebruik in de wereldlijke Griekse literatuur en ons eigen gebruik van het woord *hemel*, ontkomt men niet aan de conclusie dat de basisbetekenis van al deze woorden *hoogte* is, in de zin van iets wat boven is. Deze woorden kunnen daarom met recht worden toegepast op elk wezen, plaats, of ding dat ergens boven is, of het nu om lokatie of positie gaat. Met andere woorden, als iets verheven is, als iets ergens boven staat, kon de Heilige Geest het passend vinden om *SHAMAYIM* of *OURANOS* te gebruiken om dat te benoemen. En wij die Nederlands spreken, kunnen het woord *hemel* gebruiken om zulke dingen mee aan te duiden als we dat geschikt vinden.

Van *SHAMAYIM* in Genesis 1:1 kan niemand met stelligheid beweren wat er werd geschapen; maar aangezien het woord in het meervoud staat en aangezien we de basisbetekenis kennen, kunnen we zeggen dat het iets te maken had met de dingen die boven de aarde zijn. In Psalm 19 ontdekken we dat God in de hemelen een tabernakel heeft opgericht voor de zon. Aangezien een tabernakel in de Schrift een centrum van activiteit is, hebben we goede redenen om aan te nemen dat 'de hemelen' in Genesis 1:1 betrekking heeft op de planeten in ons melkwegstelsel, terwijl één planeet, de aarde, afzonderlijk onder de aandacht wordt gebracht. Ten opzichte van de aarde zijn alle andere planeten 'boven' en kunnen daarom *SHAMAYIM* (de hemelen) worden genoemd. Kan het zijn dat God, als Hij spreekt over 'de hemel planten'

(Jes. 51:16, St.Vert.), verwijst naar een tijd waarin deze planeten bewoond zullen zijn? Ik denk niet dat ze geschikt zijn voor enige vorm van leven die wij tegenwoordig kennen, maar ik denk niet dat zij altijd in deze toestand zullen blijven. Bedenk dat de planeet aarde ooit ook 'woest en ledig' is geweest (Gen. 1:2).

De tweede maal dat *SHAMAYIM* voorkomt (Gen. 1:8) laat ons zien dat God het firmament (of uitspansel) heeft gemaakt en dat dit firmament of uitspansel, omdat het zich boven de aarde bevindt, terecht *hemel* wordt genoemd.

Als u het gedeelte leest waarin Daniël 4:17,25,26 en 32 voorkomt, zult u zien dat de woorden 'de Allerhoogste' en 'de hemel' door elkaar worden gebruikt om de meest Verhevene mee aan te duiden. Beide termen zijn beschrijvende titels van God, aangezien Hij hoger is dan alle anderen, en daarom boven allen is. Dat het woord *hemel* op talloze plaatsen in het Oude Testament *God* betekent, is een feit dat erkend moet worden door allen die deze zaak eerlijk hebben overdacht.

Hier aangekomen, doen we er goed aan op te merken dat het verkeerd is te veronderstellen dat een woord maar één ding kan betekenen, dat het maar op één wijze toegepast kan worden en niet anders. Er bestaat feitelijk geen enkel belangrijk woord, in welke taal dan ook, en dat geldt in het bijzonder voor beschrijvende woorden, dat beperkt kan worden tot één enkele betekenis. Het Nederlandse woord *geven* kent meer dan tien toepassingen of betekenissen. Iemand zou zichzelf belachelijk maken als hij beweert dat *geven* niet de betekenis kan hebben van 'schenken zonder iets terug te ontvangen' omdat het deze betekenis niet kan hebben in de zin: 'ik geef je tien euro voor een uurtje werk.'

Op grond hiervan is het net zo dwaas te beweren dat *SHAMAYIM* (hemelen) geen 'God' kan betekenen in Daniël 4:26 omdat het onmogelijk 'God' kan betekenen in Genesis 1:1. Toch was dat het bedrieglijke argument dat tegen mij gebruikt werd toen ik het feit onder de aandacht bracht dat *OURANOS* in het meervoud 'de hemelen' betekent (namelijk: hemelse wezens) op bepaalde plaatsen. Er werd tegenin gebracht dat het die betekenis niet kan hebben, omdat deze betekenis niet past in II Petrus 3:12, dat spreekt over 'de hemelen [die] brandende zullen vergaan.'

Het Griekse woord *OURANOS* volgt hetzelfde stamien als het Hebreeuwse woord. Het is afgeleid van het werkwoord *ORŌ*, dat heffen betekent en *ANŌ* dat boven, of op betekent. We vinden hier de gedachte van verheven zijn, waarbij de basis de betekenis 'over' of 'boven' is. Deze toepassing zien we in zowel het klassieke als het Nieuwtestamentisch Grieks.

In het Nieuwe Testament wordt *OURANOS* gebruikt om God mee aan te duiden in Lucas 15:18. Dat kan ook verwacht worden, aangezien God Degene is die over en boven allen is. Dat is naar mijn overtuiging ook de betekenis in Lucas 10:18. Satan is van God afgefallen en niet van een plaats die *hemel* wordt genoemd; de Here Jezus is getuige geweest van deze val. En als men deze waarheid voor ogen houdt in Johannes 3:13, wordt een probleem opgelost dat studenten van het Woord al lang heeft dwarsgezeten.

In het meervoud wordt het woord *OURANOS* gebruikt voor hemelse wezens in Efeze 4:10, waar in het Grieks staat: 'Die opgevaren is verre boven alle hemelen.' Als dit zou slaan op lokaties, zou het Christus geheel boven en buiten deze lokaties plaatsen. Maar dat kan het geval niet zijn, zoals Efeze 6:9 en Colossenzen 4:1 duidelijk laten zien. Als het evenwel gaat over de wezens die wat betreft hun verheven positie boven zijn, heeft het zin en verkondigt het een grote waarheid.

Het woord *ouranos* wordt gebruikt voor de plaats waarnaar de Here Jezus Christus werd opgenomen en waar Hij nu gezeten is (zie Marc. 16:19). Het wordt ook gebruikt voor de belangrijkste vorsten zoals de caesars, boven wie niemand in het Romeinse Rijk verheven was. Let hierop in Handelingen 2:5 en Colossenzen 1:23. Deze gedeelten zadelen ons op met onoplosbare problemen tenzij men dit inziet. We kunnen verwachten dat dit wordt tegengesproken door mensen die voor geen enkel probleem een oplossing hebben, maar wel vele problemen voor elke oplossing. Het gebruik van het woord *hemel* (*SHAMAYIM*) voor aardse heersers moet ook worden onderkend in Jeremia 14:22, waar het parallellisme aangeeft dat 'de hemelen' waarvan daar sprake is, duidt op de heersers van de volken.

In oude bronnen buiten het Nieuwe Testament ontdekken we dat *OURANISKOS* (verkleinwoord van *OURANOS*, dus 'kleine hemel') wordt gebruikt voor het gewelfde plafond van een kamer, de bovenkant van een tent of een baldakijn, alle zaken die ergens 'boven' zijn. Een interessant gebruik van *OURANOS* zien we in het feit dat het gebruikt werd voor het *verhemelte*, of *gehemelte*. Dat is een correct gebruik, aangezien het verhemelte zich boven in de mond bevindt. Het wordt op dezelfde manier in het Duits gebruikt, wat bekend zal zijn bij hen die deze taal kennen.

Hoewel het woord *heaven* in het Engels behoorlijk beperkt lijkt te worden gebruikt om er een bijzondere plaats mee aan te geven waar de goede mensen verondersteld worden heen te gaan bij hun dood, is dat toch niet helemaal het geval. De betekenis 'God' komen we nog tegen in gangbare uitdrukkingen als 'de hemel mag het weten,' 'de hemel zij ons nabij' en 'in 's hemels naam.' Een blik in een woordenboek leert ons dat

een betekenis van *hemel* ‘de in de hemel wonende goden of de godheid’ is.¹

In het figuurlijk gebruik van het woord *hemel* verwijst het vaak naar wat verheven is en de gedachte aan verhevenheid zit in dit woord. Bedenk dat het belangrijkste element van dit woord ‘verheffen’ is. We moeten de woorden van Salomo in gedachten houden: ‘de hoogte des hemels, de diepte der aarde’ (Spr. 25:3).

In het Nederlands wordt het woord *hemel* veranderd in een bijvoeglijk naamwoord door toevoeging van –s, of –se. Hiermee ontstaat het woord *hemels(e)*. Dat gebeurt ook in het Grieks waar het woord *OURANOS* wordt gewijzigd in *OURANIOS*. Dit bijvoeglijk naamwoord kan nog worden geïntensiveerd door een accentuerend voorvoegsel, waardoor *EPOURANIOS* ontstaat. Zoals met elk bijvoeglijk naamwoord, ontleent dit woord zijn betekenisnuances aan het woord of de woorden die het nader bepaalt, zoals wij in ‘donkere dag’ en ‘donkere nacht’ verschillende ideeën in het woord ‘donkere’ onderkennen.

Na veel nadenken ben ik tot de overtuiging gekomen dat de gedachte aan verhevenheid door de Geest van God werd bedoeld met dit bijvoeglijk naamwoord en de intensiverende aard ervan kan het best tot uitdrukking worden gebracht met de woorden ‘de meest-verhevene.’ De Here Jezus zei dus tot Nicodemus: ‘indien Ik ulieden van de meest elementaire zaken gesproken heb, zonder dat gij gelooft, hoe zult gij geloven, wanneer Ik u van de meest verheven dingen spreek?’ (Joh. 3:12).

Er kan nog veel meer worden gezegd over dit woord, maar de ruimte laat het niet toe, dus neem wat ik gezegd heb mee naar uw Bijbel en heb er een goede tijd mee.

¹ Een blik in hetzelfde (Nederlandse) woordenboek leert ons dat de Nederlandse taal minder beperkt is in het aantal toepassingen van *hemel*. De volgende voorbeelden onderschrijven het betoog van Sellers: 1. (draagbaar) baldakijn van kostbare stof (voorbeelden: de keizer ging onder een hemel; de hemel van een troon); 2. de houten **overkapping** waaraan de gordijnen van een ledikant hangen; 3. het **bovenplaat** van een rijtuig; 4. het **dekstuk** van een (boeken)kast; 5. klank- of galmbord **boven** een preekstoel; 6. **bovenplaat** van een smeedpers of smeedmachine.